

Bioenergian tuottajan metsätietopaketti

Syksy 2018

Sisällysluettelo

- 3 Puuntuotanto ja hankinta
- 17 Metsänhoito
- 29 Metsien suunnittelu ja monimuotoisuus
- 41 Lisätietoa

Puuntuotanto ja puunhankinta

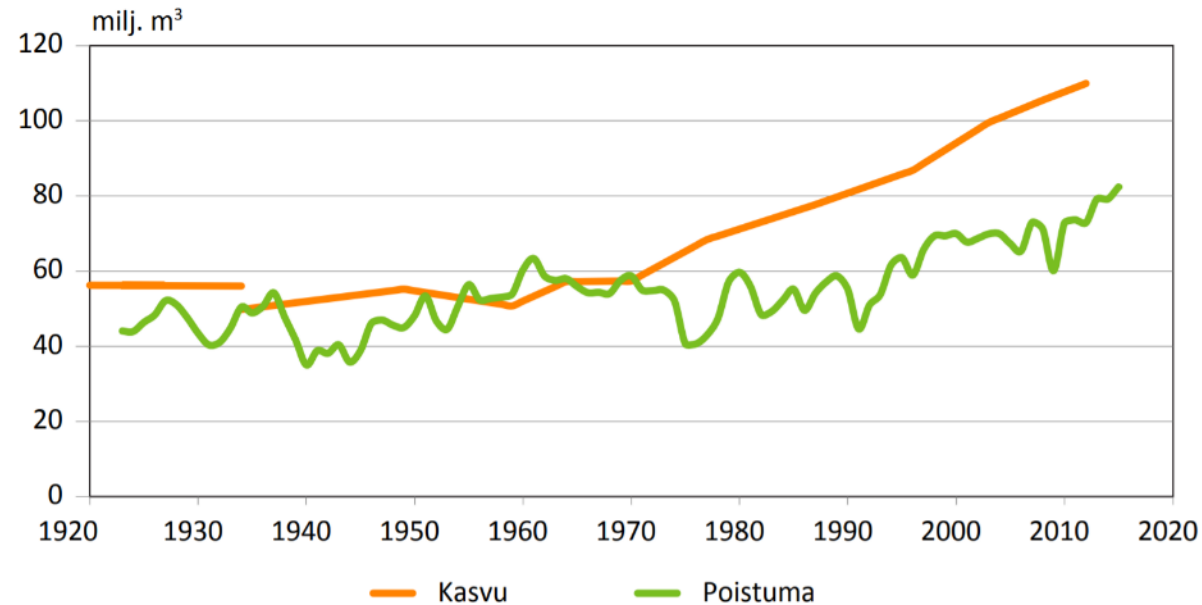

Keskeiset termit

- Kestävä metsätalous
- Uudistamisvelvollisuus
- Ainespuu
- Energiapuu
- Hakkuutähde
- Taimikonhoito
- Nuoren metsän hoito
- Ensiharvennus
- Harvennushakku
- Uudistushakku
- Eri-ikäisrakenteinen kasvatus, Jatkuva kasvatus, Jatkovapeitteinen kasvatus
- Kiertotalous

Puuston kasvu ja poistuma vuosina 1920–2016

Suomen metsien aktiivisen hoidon johdosta metsien kasvu on lisääntynyt viimeisen 50 vuoden aikana noin kaksinkertaiseksi.

Lähde: Luonnonvarakeskuksen e-vuosikirja 2017

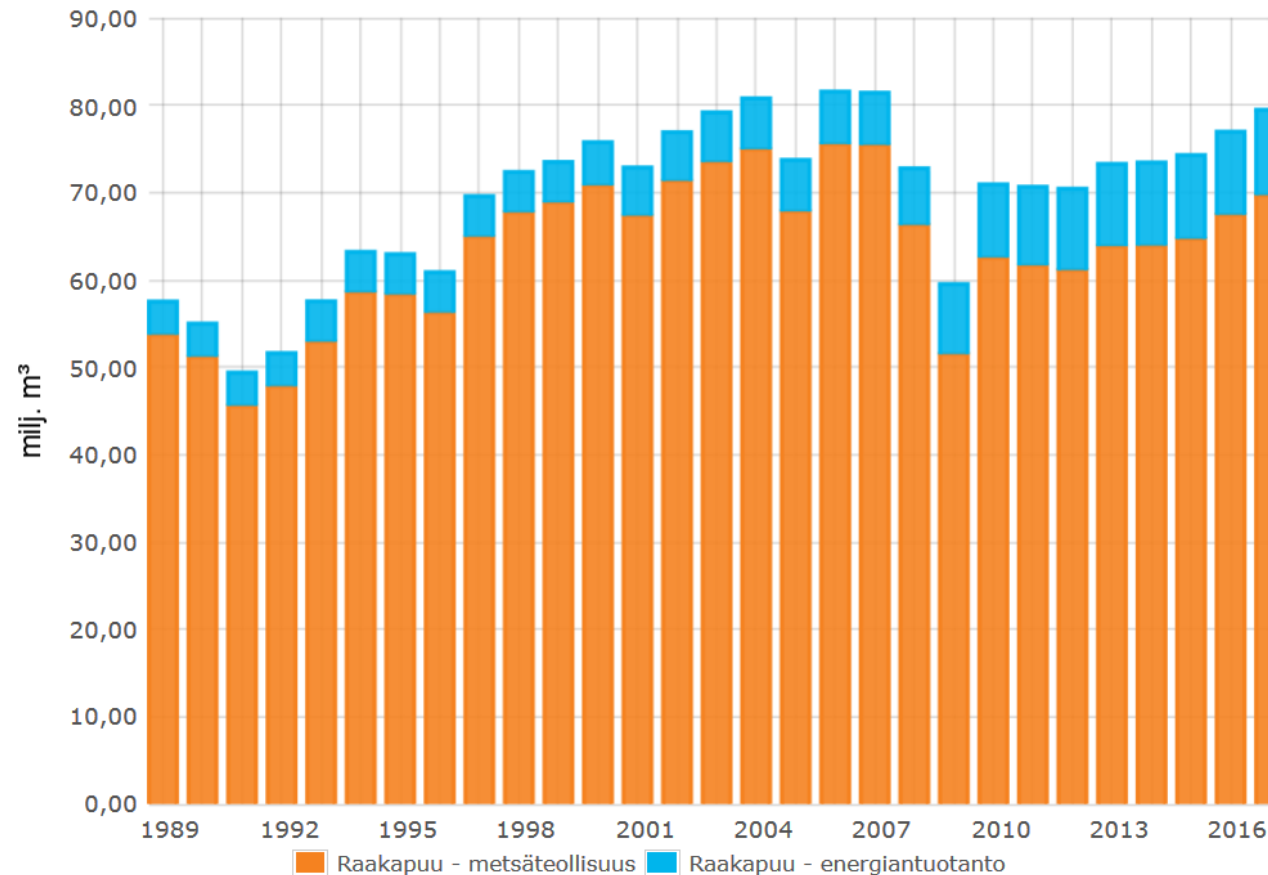

Suomessa metsätalous on sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä

Energiapuu ja metsähake ovat muun puunkäytön ja nuorten metsien hoidon sivuvirta

Lähde: SVT: Luonnonvarakeskus, Puun kokonaiskäyttö.

Puunkorjuu tapahtuu koneellisesti

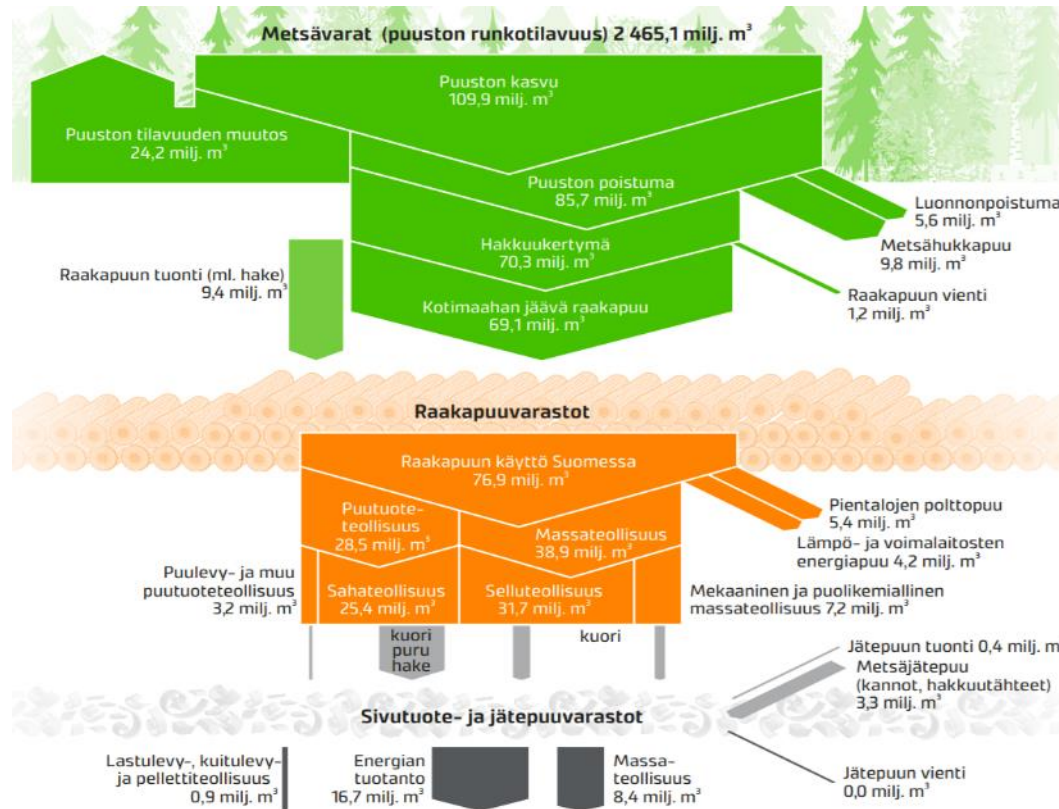

Vuonna 2017 hakattiin teolliseen käyttöön runkopuuta tukkina 27,5 miljoonaa m³ ja kuitupuuna 35,8 miljoonaa m³. Energiakäyttöön runkopuuta korjattiin yhteensä 9,2 miljoonaa m³.

Suomen puuvirrat 2016

Lämpö- ja voimalaitosten energiapuu

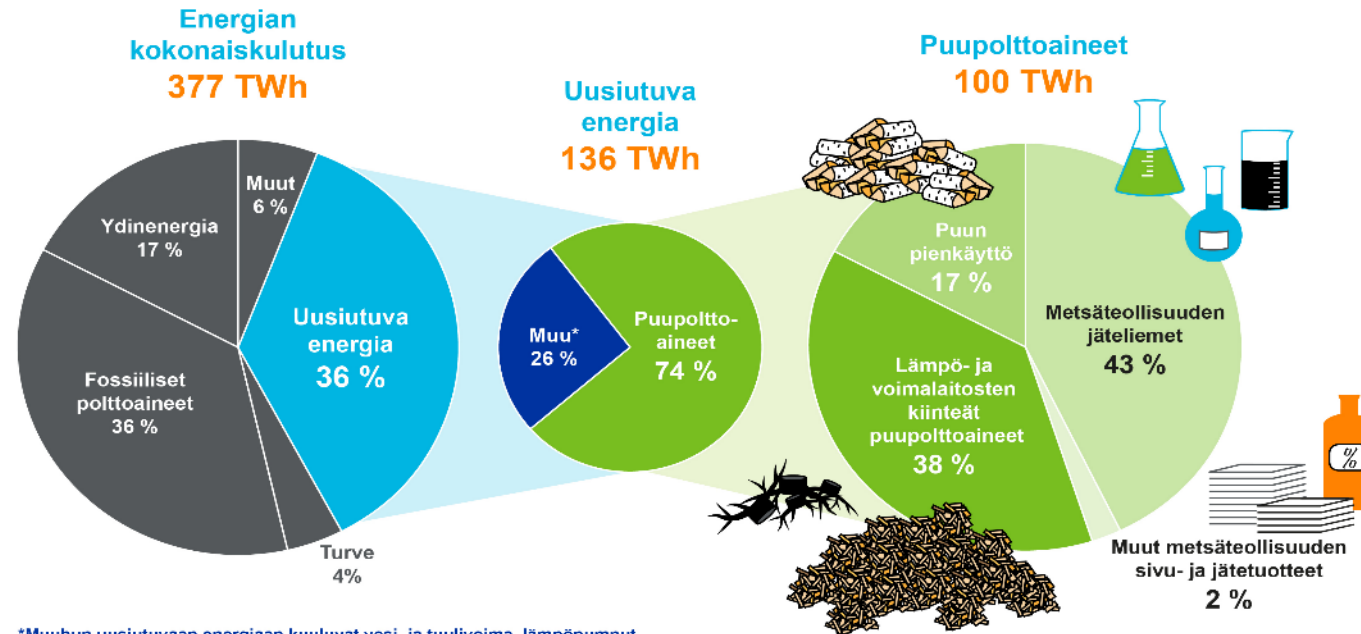
4,2 milj. m³

eli 3,8 % vuotuisesta kasvusta ja

0,17 % metsien runkotilavuudesta.

Puupolttoaineiden kulutus 2017

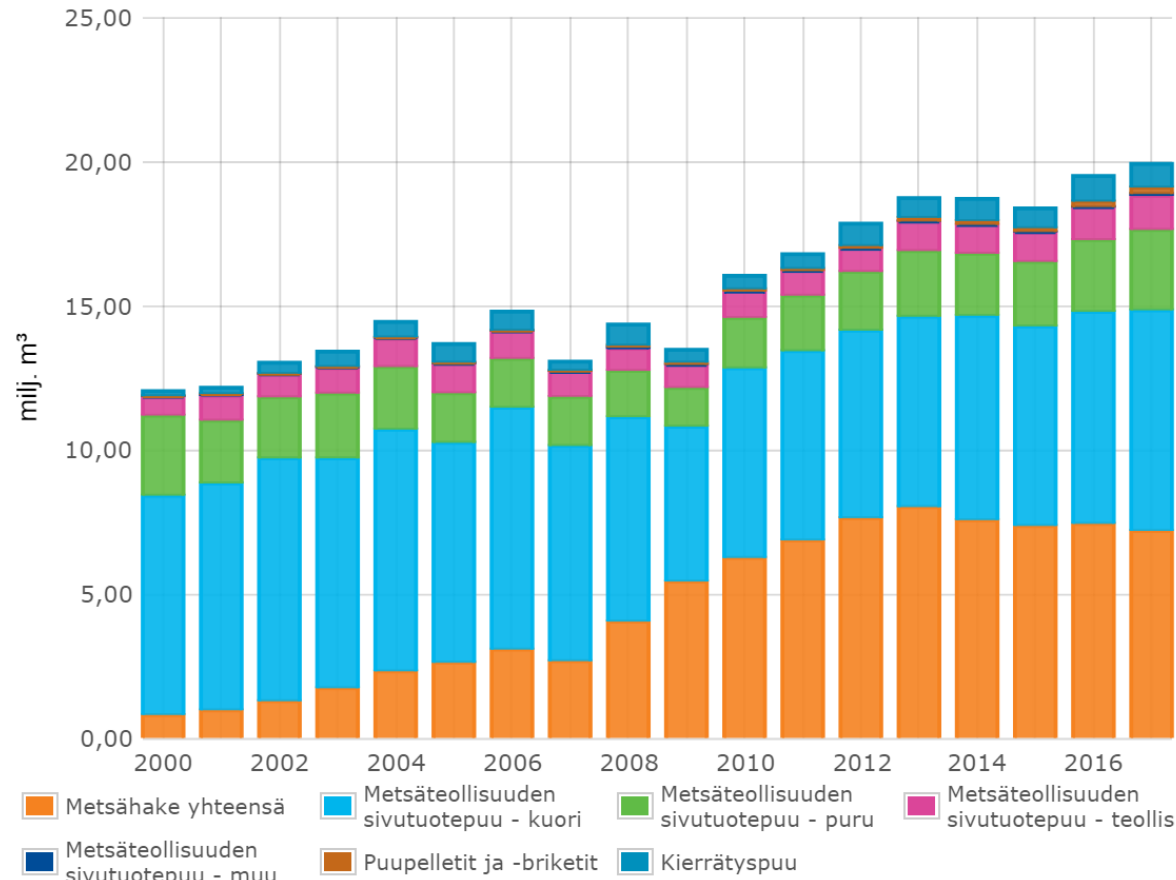
*Muuun uusiutuvaan energiaan kuuluvat vesi- ja tuulivoima, lämpöpumput, aurinkoenergia ja muut biopolttoaineet.

Vuoden 2017 tiedot ovat osin ennakkollisia
TWh= terawattitunti

Lähde: Tilastokeskus, Luonnonvarakeskus

Kiinteiden puupolttoaineiden käyttö lämpö- ja voimalaitoksissa 2017

Metsähakkeen osuus oli 36 % lämpö- ja voimalaitoksissa käytetyistä kiinteistä puupolttoaineista.

Lähde: SVT: Luonnonvarakeskus, Puun energiakäyttö.

Lahovikainen järeä puu kelpaa yleensä vain energiaksi

Yksittäisiä pystyyn kuivuneita puita ei korjata energiapuuksi.

Hakkuutähteitä ei korjata energiapuuksi vähäravinteisten kasvupaikkojen hakkuissa

Energiapuuta kerätään vain viljavien kasvupaikkojen hakkuissa, ja silloinkin hakkuutähteistä jätetään n. 30 % maastoon suojaamaan juuristoa, lisäämään kantavuutta ja vähentämään ravinnehävikkiä. Suurin osa energiapuusta korjataan karsittuna rankana kuten kuitupuu.

Laki metsätuhojen torjunnasta edellyttää mm. myrskytuhopuiden korjuuta

Luonnontuhoissa vahingoittuneet rungot voidaan hyödyntää energiapuuna.

Kannot ovat yksi energiapuun muoto

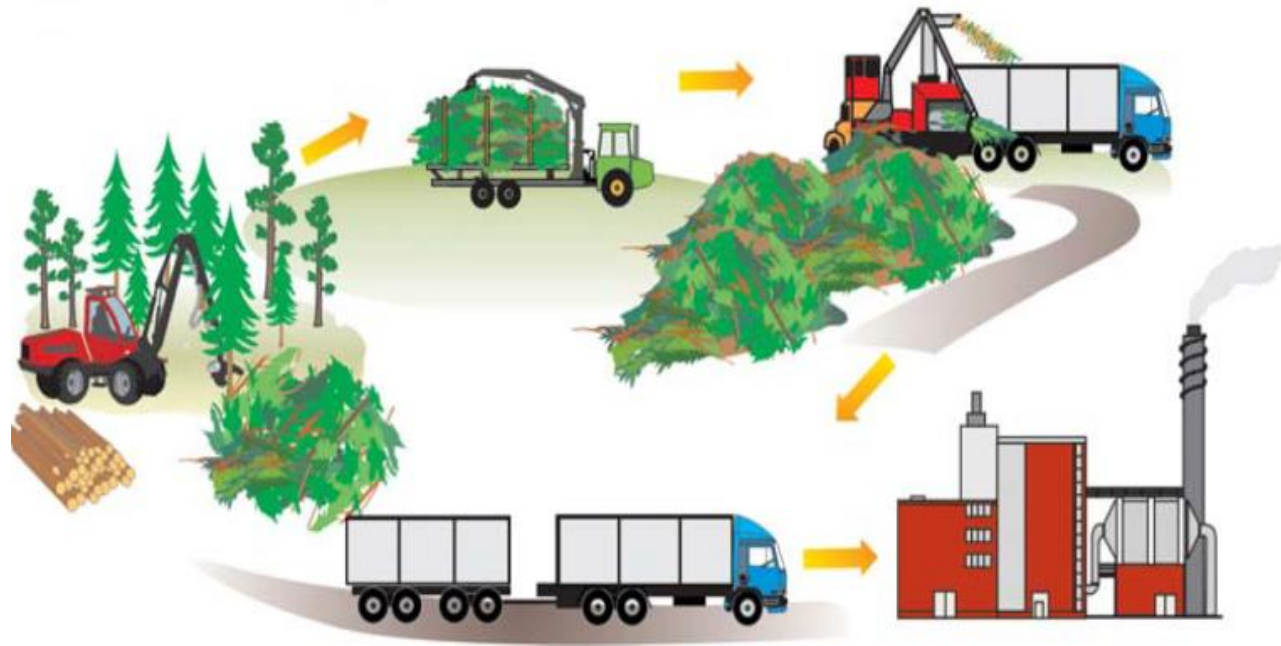

Kannot ovat varastoitavuutensa vuoksi huoltovarmuus-
polttoaine. Kantojen korjuu kohdistuu pääasiassa
kuusivaltaisiin aloihin. Kantoja ei suositella
korjattavaksi kuivahkoja kankaita karummilta
kasvupaikoilta.

Puuenergia työllistää paikallisesti metsässä, lähijä kaukokuljetuksessa sekä energiantuotannossa

100 GWh polttoainetta työllistää noin 8-12 henkilötyövuotta puunhankinnassa, puunkorjuussa ja logistiikassa.

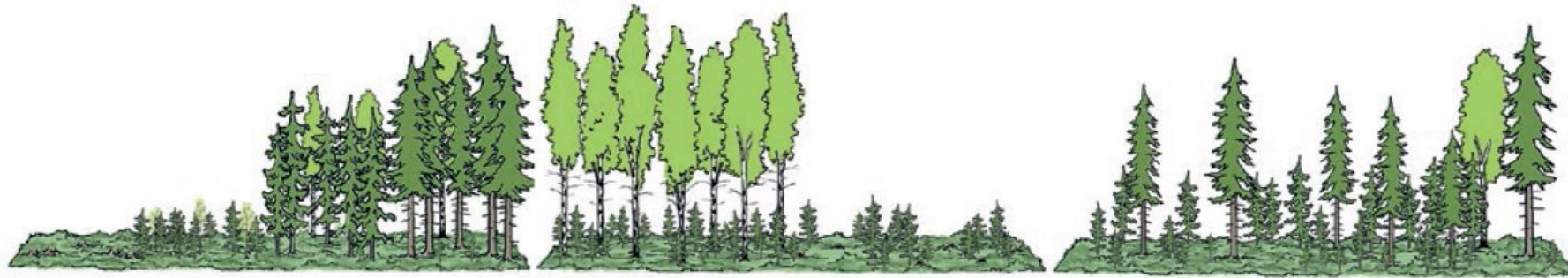

Metsänhoito

Metsänomistaja päättää metsänhoidosta

Tasaikäsrakenteinen metsä eri kehitysvaiheissa: uudistusala, taimikko, nuori kasvatusmetsä ja varttunut kasvatusmetsä.

Kaksijaksoinen koivu-kuusisekametsä, ennen ja jälkeen ylispuiden poiston.

Eri-ikäsrakenteinen metsä. Selkeiden kehitysvaiheiden sijaan metsä on jatkuvasti peitteinen.

Lähde: Tapion Metsänhoidon suositukset

Kasvatustavan valinnan lähtökohtana ovat metsänomistajan tavoitteet sekä kasvupaikan ja olemassa olevan puuston rakenteen luomat edellytykset.

Yksityiset metsänomistajat omistavat n. 60 % Suomen metsämaasta ja tuottavat n. 80 % markkinapuusta

Yksityiset metsänomistajat päättävät metsien hoidosta ja käytöstä metsälain, metsäsertifioinnin ja Tapion Metsänhoidon suositusten perusteella. Metsänomistajia on n. 630 000 ja metsälön keskikoko on n. 30 ha.

Suomessa metsälaki edellyttää, että metsät uudistetaan päätehakkuun jälkeen

Taimikon harvennus on metsän omistajalle kustannuksia aiheuttava investointi

Tuloja saadaan vasta myöhemmissä hakkuissa vuosikymmenten kuluttua. Pienten runkojen korjuu ei ole taloudellisesti kannattavaa.

Mitä nuoren metsän harvennuspuille tapahtuisi, jollei sitä hyödynnettäisi energiaksi?

Poistetut rungot lahoaisivat metsissä.

Mitä tapahtuisi yhä useammalle nuorelle metsälle, jollei harvennetulla pienpuulla olisi mitään markkina-arvoa?

Ensiharvennusrästejä on noin 1,0 miljoonaa hehtaaria. Nuoren metsän hoidolla saadaan kasvatettua enemmän järeää tukkipuuta ja vältetään metsätuhoja.

Lähde: Luke

Nuoria metsiä hoidettaessa kaadetaan pienpuuta, jolle on vaikea löytää muuta käyttöä kuin energiantuotanto

Harventamalla nuoria metsiä, suurempi osa puista saadaan kasvatettua tukeiksi. Tukkeja kasvattamalla puuston arvokasvu paranee.

Harvennuksessa kasvamaan jätetyt rungot järeytyvät nopeasti

Kun kuitupuu järeytyy tukeiksi, metsänomistajan puistaan saama hinta nousee. Tukkipuu on metsätalouden päätuote.

Hakkuutähteiden korjuu helpottaa metsän uudistamistöitä

Suomen metsäkeskuksen metsänkayttö-
ilmoitustilastojen mukaan keskimääräinen
avohakkuuala oli vuonna 2017 1,53 ha.

Hakkuutähteiden korjuu helpottaa maastossa liikkumista

Puutuhkan vieminen lannoitteeksi metsään on kiertotaloutta

Tuhkalannoituksella voidaan palauttaa ravinteita takaisin metsään. Etenkin turvemailla tuhka lisää kasvua.

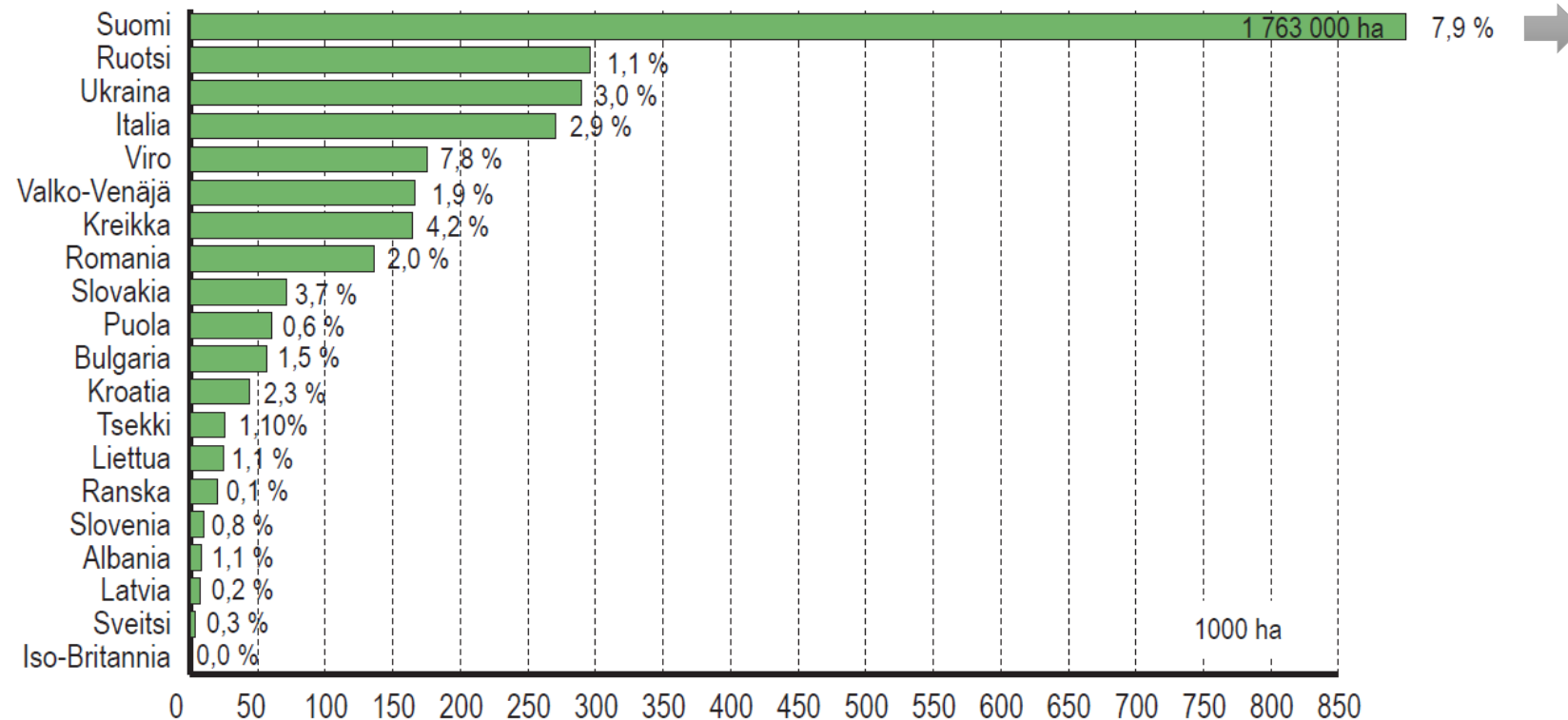

Metsien suojelu ja monimuotisuus

Tiukasti suojeltujen metsien määrä ja osuus metsäpinta-alasta Euroopassa

Suomessa tiukasti suojeltua metsää on 1 763 000 ha (Ruotsi 295 800 ha), joka on 7,9 % (Ruotsi 1,1 %) Suomen metsäpinta-alasta. Suomi on tiukassa metsän suojelussa Euroopan kirkas ykkönen.

Lähde: Forest.fi

Suojelualueet ja talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteet 1.1.2016

	Metsämaa		Metsä- ja kitumaa, yhteensä	
	Pinta-ala (1000 ha)	% -osuus	Pinta-ala (1 000 ha)	% -osuus
1A Luonnonsuojelualueet ja luonnonsuojelualueeksi varatut alueet	934,2	4,6	1 455,5	6,4
1B Muut lakisääteiset suojelualueet - ei hakkuita	230,8	1,1	723,9	3,2
1B Muut lakisääteiset suojelualueet - varovaiset hakkuut mahdollisia	156,8	0,8	206,2	0,9
1B Muut lakisääteiset suojelualueet, yhteensä	387,6	1,9	930,1	4,1
1C Määräaikaisesti rauhoitetut suojelualueet	9,8	0,0	16,8	0,1
1A+1B+1C Lakisääteiset suojelualueet, yhteensä	1 331,6	6,6	2 402,3	10,6
2A Talousmetsien erityiset monimuotoisuuskohteet, ei metsätalouskäyttöä	152,7	0,8	225,1	1,0
2B Talousmetsien monimuotoisuuskohteet, rajoitettu metsätalouskäyttö	68,8	0,3	109,8	0,5
2A+2B Talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteet, yhteensä	221,5	1,1	334,9	1,5
1A+1B+1C+2A+2B Suojellut metsät, yhteensä	1 553,1	7,7	2 737,2	12,0

Lähde: Luonnonvarakeskus

Luonnonsuojelualueilla ei harjoiteta metsätaloutta

Luonnonsuojelualueita on yli 2,4 miljoonaa hehtaaria eli 10,6 % metsä- ja kitumaan pinta-alasta.

Metsälaki suojaa erityisen tärkeät elinympäristöt talousmetsissäkin

Mm. rehevät lehtolaikut, joiden puusto ja pensaskasvillisuus ovat luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia, ovat talousmetsissäkin metsälain 10 § suojelemia.

Metsäsertifiointi suojaa myös elinympäristöjä, joita metsälaki ei koske

- Suomen on käytössä kaksi metsäsertifiointijärjestelmää.
- PEFC™ kattaa n. 90 %
- FSC® n. 10 % talousmetsistä
- Sertifiointissa on asetettu lakeja tiukempia vaatimuksia metsien hoidolle ja käsittelylle

Talousmetsissäkin rantametsät jätetään yleisesti käsittelemättä

Pienet määrät tuulenkaatopuita jäävät säilyttämään luonnon monimuotoisuutta

Vanhat lahopuut eivät vahingoita elävää puustoa.

Uudistushakkuissa jätetään säästöpuuryhmiä ja lahoppuuta

Säästöpuuryhmiä ei käsitellä millään tavoin, joten ne säilyttävät luonnon monimuotoisuutta

Tekopökkelöt säilyttävät luonnon monimuotoisuutta

Tekopökkelöillä voidaan nopeuttaa lahopuun syntymistä.

Riistatiheikkö

Riistatiheiköt on syytä huomioida myös pienpuun korjuussa.

Lisätietoa

- Tapion Metsänhoidon suositukset ja Metsänhoidon suositukset energiapuun korjuuseen metsanhoitosuosituks.fi/
- Bioenergia ry bioenergia.fi/
- PEFC™ metsäsertifiointi pefc.fi/
- FSC® metsäsertifiointi fi.fsc.org/fi-fi
- Luke luke.fi/tietovarannot/tilastopalvelu/
- Suomen metsäyhdistys ry www.smy.fi/
- Maa- ja metsätalousministeriö mmm.fi/metsat
- Suomen metsäkeskus www.metsakeskus.fi/
- Finlex finlex.fi/fi/laki/ajantasa/

BIOENERGIA